

Budsjett- og økonomiplan

2024 – 2027 Salangen kommune
Formannskapetets innstilling

Budsjett- og økonomiplan 2024 – 2027 Salangen kommune

1 Innhold

2	Kommunedirektørens innledning	3
2.1	Situasjonen ved inngangen til 2024	3
2.2	Hovedutfordringer 2024 - 2034	4
2.2.1	Overordnet 2024 - 2034.....	4
2.2.2	Utfordringene for budsjett og økonomiplanperioden 2024 – 2027	5
2.3	Utviklingen i sentrale nøkkeltall	5
2.3.1	Bosetting.....	5
2.3.2	Utviklingen i driftsinntekter	6
2.3.3	Utvikling i disposisjonsfond.....	6
2.3.4	Utviklingen i gjeld, fond og resultat.....	7
2.4	Målsettinger for budsjett og økonomiplanperioden 2024 - 2027	8
2.4.1	Utvikling, næringsliv og vekst:	9
2.4.2	Kommunal tjenesteproduksjon:	9
2.4.3	Infrastruktur:.....	9
2.4.4	Samfunn, kultur og folkehelse:.....	9
2.4.5	Kommuneøkonomi, effektivisering og miljø:	9
2.5	Årsaker til endrede økonomiske forutsetninger	9
2.6	Risikoforhold for budsjett- og økonomiplanperioden 2024 - 2027	10
2.7	Strukturelle tiltak 2024- 2027	10
2.8	Interkommunale samarbeid.....	10
2.9	Vertskommuneansvar	11
3	Effektiviseringstiltak	12
3.1	Generelle effektiviseringstiltak.....	12
3.2	Tiltak innenfor stillingsrammen 2024.....	13
4	Salangen kommune som samfunnsutvikler	15
4.1	Næringsutvikling og vekst gjennom oppdaterte areal- og reguleringsplaner.	15
4.2	Kommunal infrastruktur: vei, vann og avløp, havnefasiliteter, bredbåndsutbygging og kommunale bygg.....	16
4.3	Boligbygging	16
4.4	Utvikling av Sjøvegan sentrum (stedsutviklingsprosjektet)	17
4.5	Miljø og bærekraftig samfunnsutvikling	17
5	Befolkningssammensetning og utvikling	17
6	Salangen kommune som tjenesteprodusent og arbeidsgiver	20
6.1	Tjenesteprodusent	20
6.2	Kommunens arbeidsgiverpolitikk:.....	20

7	Investeringer 2024-2027.....	21
7.1	Utvikling i kommunens lånegjeld.....	21
7.2	Finansiering av fremtidige investeringer	22
7.3	Planlagte og finansierte investeringsprosjekter 2024	22
7.4	Anskaffelser i kommunal regi.....	22
8	Finansielle rammebetingelser	23
8.1	Skatt og rammetilskudd	23
8.2	Rente- og avdragskompensasjon	23
8.3	Eiendomsskatt.....	23
8.4	Lønns- og prisvekst.....	23
8.5	Rente- og avdragsutgifter.....	23
8.6	Renteinntekter og avkastning.....	23
9	Rammebetingelser for økonomiplan:	24
9.1	Lagt til grunn for rammetilskudd og skatt fra staten:.....	24
10	Likviditet	24
11	Hovedoversikter drift.....	25
11.1	Bevilgningsoversikt drift.....	25
11.2	Bevilgning pr rammeområde.....	26
11.3	Innarbeidede tiltak driftsbudsjettet.....	27
12	Hovedoversikter investering.....	28
12.1	Bevilgningsoversikt investering.....	28
12.2	Bevilgning pr investering	29
13	Kommunens varbudsjett	30

2 Kommunedirektørens innledning

2.1 Situasjonen ved inngangen til 2024

Budsjett- og økonomiplanen for perioden 2024 – 2027 er utarbeidet i tråd med kommuneloven. Planen legges frem med stramme, men realistiske inntekter og utgifter.

Situasjonen ved inngangen til 2024 er kompleks. Flere sentrale forutsetninger for budsjett- og økonomiplanleggingen er endret og til dels uavklart.

Store investeringer i 2023, økende inflasjon og økte renter reduserer handlerommet for investeringer og drift de kommende årene. Oppsparte midler på fond og en håndterbar gjeldsgrad gir likevel kommunen noe handlingsrom.

Salangen kommune møter budsjettåret 2024 med økonomisk handlefrihet (fond) til å gjennomføre påbegynte og planlagte investeringer. Vi tilrettelegger også for videre vekst og bolyst i tråd med målsettingene i kommuneplanens samfunnsdel, helhetsplanen for Sjøvegan sentrum og helse- og omsorgsplanen.

I januar 2023 ble det etablert nattjeneste i hjemmetjenesten i tråd med budsjettvedtak. Dette økte stillingsrammen i tjenesten og gav kommunen mulighet til å tilrettelegge for at flere kan bo hjemme. Første halvår i 2023 var likevel belegget i pleie- og omsorgstjenesten høyt, men tiltaket har utover høsten hatt ønsket effekt. Tjenesten har høsten 2023 ikke hatt overbelegg ved sykehjemmet og har tatt imot alle utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Det har også vært rom for å tilby avlastning. Kommunen kan forvente økt press på de kommunale pleie- og omsorgstjenestene fremover, grunnet demografiutfordringene, som Salangen kommune og samfunnet generelt står overfor.

Bosettingstjenesten vil pr 01.01.2024 ha 26 enslige mindreårige bosatt i kommunen. Av disse er 15 bosatt i 2023. Pr. 01.01.2024 vil kommunen ha 60 ordinære flyktninger bosatt, av disse er 19 bosatt i 2023. For å møte behovet er Bosettingstjenesten økt til 14,5 årsverk i løpet av 2023, inkludert stilling som enhetsleder. Omsetningen på bosettingsområdet var om lag 31, millioner i 2022. I budsjett forslaget for 2024 er inntekten satt til 42 millioner. Som følge av økt bosetning har utgiftene på sosialbudsjettet til NAV også økt.

Fra januar 2023 ble Astafjord barneverntjeneste utvidet med Dyrøy som ny deltakerkommune. Enheten har brukt året på å inkludere Dyrøy kommune i både organisasjon og kultur.

I 2022 inngikk HERO kontrakt med UDI om drift av 35 mottaksplasser for enslige mindreårige asylsøkere i Salangen kommune. Kontrakten ble i 2023 økt til 50 plasser. I tillegg skulle alle enslige mindreårige nå ha enerom. Som følge av dette leier HERO i dag det meste av bygningskapasiteten på mottaksområdet. Dette er Salangen kommune svært fornøyd med.

Utgiftene til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester har økt i både 2021, 2022 og 2023, og medfører økt press på kommuneøkonomien inn i 2024. Kostnadene for å håndtere eldrebølgen medfører også vesentlig vekst i budsjettet til pleie og omsorg. Pleie og omsorg vil sannsynligvis være den sektoren hvor utgiftene vil øke mest i økonomiplanperioden 2024- 2027.

Inflasjonen for perioden oktober 2022 – oktober 2023 var på 4 %. Tallet er høyt, og dette ser ut til å vedvare gjennom 2024 og muligens også i 2025, selv om dette er forbundet med usikre økonomiske prognoser fra SSB.

Kommunen har fortsatt ikke fått klarhet i hvordan inntektene over havbruksfond vil bli fordelt, verken for 2023 eller 2024. Tidligere prognoser for 2023 viste et mulig inntektsfall på om lag 57 %, eller en reduksjon fra 4 millioner i gjennomsnitt over to år til om lag 1,7 millioner per år.

I tillegg har store utestående beløp hos statlige myndigheter gitt tiltakende likviditetsutfordringer. Dette skyldes i hovedsak utestående refusjoner for utgifter til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester og til bosettingsarbeid.

I 2020 disponerte Salangen kommune, med vertskommuneansvarene inkludert, totale inntekter på om lag 344,8 millioner. Avviklingen av kommunal mottaksdrift medførte, tross andre økninger, en reduksjon til 337 millioner i både 2021 og 2022. Inneværende år ligger det an til ca. 350 millioner i totale inntekter. For 2024 budsjetteres det med 362 millioner i totale inntekter.

Tallene gir ikke et reelt uttrykk for de store interne omstillingsbevegelsene som har vært i kommuneorganisasjonen. Vekst i vertskommuneansvar har bidratt til å dekke over det reelle fallet i kommunens samlede inntekter de siste årene.

Bosettingsaktiviteten er budsjettert med en økning fra 2023 til 2024. Det er ønskelig at kommunens hovedfokus skal være på bosetting av enslige mindreårige flykninger. En samlet faglig vurdering av kommunens forutsetning for å ivareta flykninger best mulig ligger til grunn for dette ønsket. Vi må regne med redusert bosettingsaktivitet når krigen i Ukraina er over.

Ledergruppen og hovedtillitsvalgte har vært involvert i hele budsjettprosessen. Arbeidsmiljøutvalget og formannskapet har vært orientert underveis for å sikre felles forståelse for kommunens utfordringer og muligheter.

Resultatet for 2023 er fremdeles uavklart. Prognosen er et svakt negativt resultat, noe som blant annet skyldes økte kostnader innen pleie og omsorg. Endelig resultat for 2023 avgjøres av flere uavklarte forhold, som for eksempel finansiering av ressurskrevende helse og omsorgstjenester og utbetaling fra havbruksfondet.

Samlet sett er det kommunedirektørens vurdering at planperioden 2024- 2027 vil være noe mer utfordrende økonomisk sett, enn de siste årene. Årsaken til dette er blant annet økte rentekostnader, demografiske endringer, prisstigning, lønnsøkning og reduserte rammeoverføringer som følge av befolkningsreduksjon.

2.2 Hovedutfordringer 2024 - 2034

2.2.1 Overordnet 2024 - 2034

I det langsiktige økonomi- og kommuneplanperspektivet speiler hovedutfordringene for Salangen kommune de nasjonale og globale utfordringene, og kan kort oppsummeres til:

- *Å møte de demografiske endringene* med nytenkning, omstilling og utvikling for å opprettholde tjenesteproduksjon innenfor prioriterte områder.

- *Å gjennomføre det grønne skiftet og møte bærekraftmålene lokalt.*
- *Å legge til rette for vekst og bolyst i Salangen, slik at effektene av de demografiske endringene blir minst mulig, samtidig som det grønne skiftet gjennomføres.*
- *Forbedre balansen mellom de årlige inntektene og utgiftene (netto driftsresultat) for å skaffe handlingsrom til nødvendige investeringer.*

2.2.2 Utfordringene for budsjett og økonomiplanperioden 2024 – 2027

Statsbudsjett har lagt opp til økt beskatning på havbruk og kraft. Den direkte effekten for Salangen kommune er fremdeles ikke avklart, men foreløpige beregninger indikerer en reduksjon av inntektene over havbruksfond for 2024.

Effekten av statsbudsjett, inflasjonspress og renteøkninger kan medføre en redusert investeringstakt i både offentlig og privat sektor. Spesielt utsatt for de nye forutsetningene synes investeringer innenfor havbruks- og kraftsektorene siden de treffes av både økte renter- og skatteskjerpelser.

Rekrutteringsutfordringene i helsesektoren og andre sektorer er samtidig tiltakende, og arbeidsledigheten lav. Behovet for, og konkurranse om, arbeidskraft innenfor helsesektoren og andre sektorer øker i årene som kommer.

Utfordringen til Salangen kommune vil være balansegangen mellom drift av kommunen og investeringer. Med andre ord; mellom tjenesteproduksjon og stabile og konkurransedyktige betingelser for kommunalt ansatte på den ene siden, og på den andre siden investeringer som skal bidra til vekst og bolyst.

Konkrete utfordringer i økonomiplanperioden 2024 – 2027 kan bli:

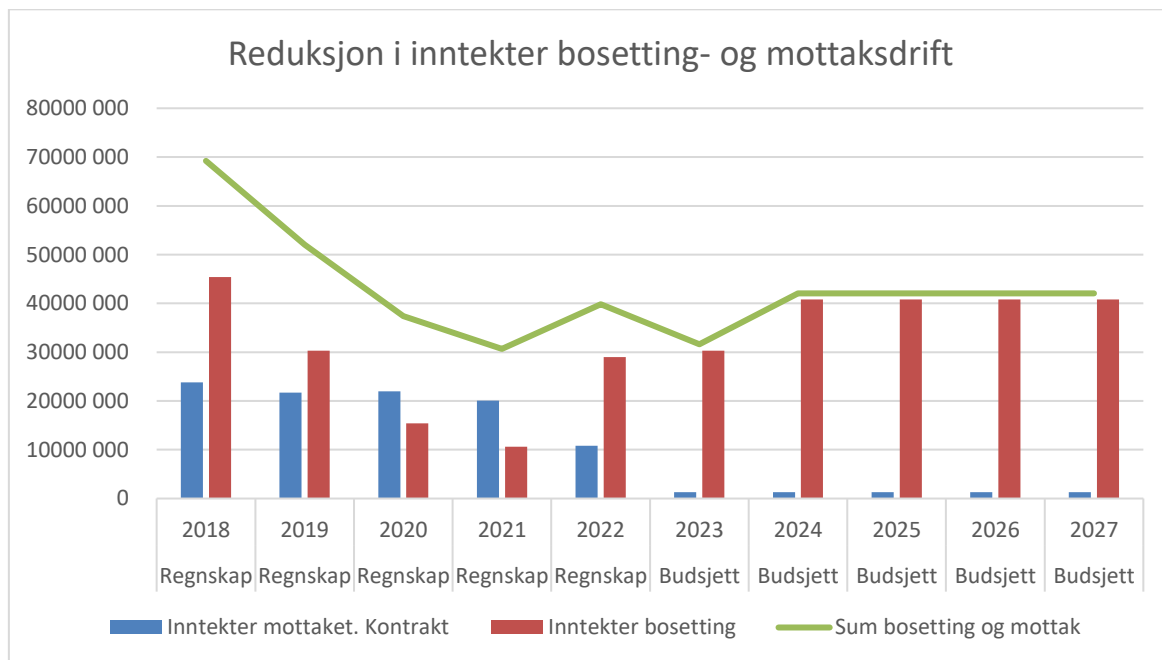
- Økt rentenivå og høy pristigning gir økte drifts- og investeringskostnader i det korte til mellomlange perspektivet.
- Uforutsigbar utvikling innenfor bosettingsområdet gir store omstillings- og budsjettmessige svingninger for drift og økonomi.
- Demografiendringer og eldrebølge som stiger vesentlig mot slutten av budsjettplanperioden, og deretter tiltar ytterligere frem mot 2030.
- Utfordringer med rekruttering av helsepersonell, med lønns spiral som effekt.
- Mangel på arbeidskraft med riktig kompetanse, og generelt svært lav arbeidsledighet i Salangen (1,1 % per oktober 2023).
- Ufullstendig omsorgstrapp og noen kapasitetsbegrensninger på dagens sykehjem, spesielt frem til hensiktsmessige heldøgns omsorgsboliger er bygget.

2.3 Utviklingen i sentrale nøkkeltall

2.3.1 Bosetting

De økonomiske effektene av endrede forutsetninger for bosetting er illustrert i tabellen under. I 2022 var inntekter på bosetting og mottaksdrift på om lag 40 millioner, og i innværende år budsjetterte vi med 31 millioner i inntekter fra bosettingsområdet. I 2024

budsjetterer vi med inntekter på 42 millioner for bosetting og utleie av mottaksbygg. Dette er høyere enn tidligere prognoser for 2024.

2.3.2 Utviklingen i driftsinntekter

Utvikling i driftsinntekter gjennom budsjettperioden:

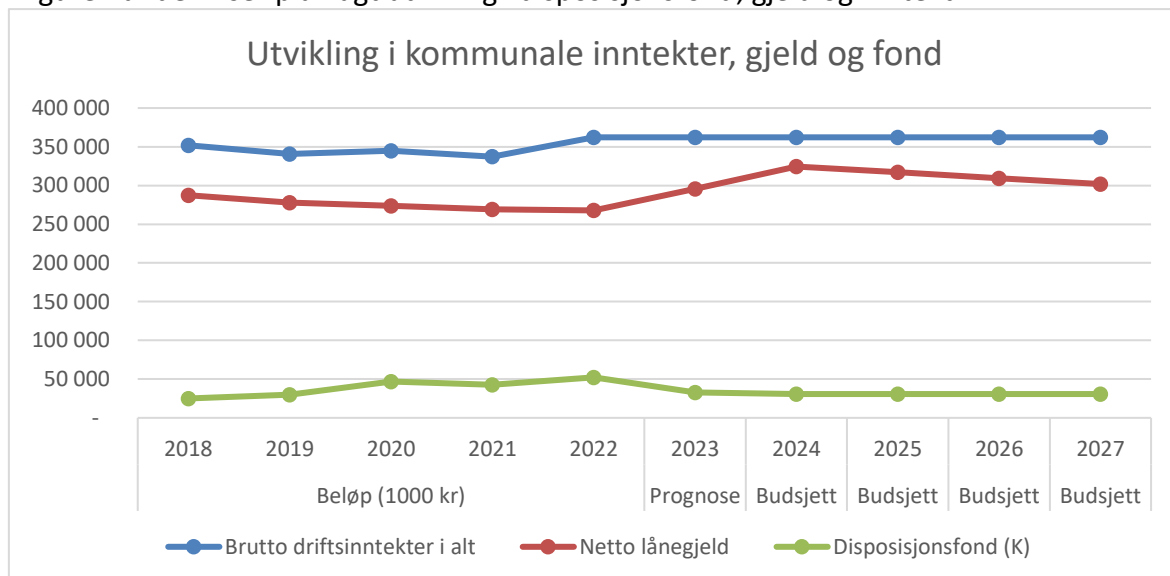
	Beløp (1000 kr)				Prognose	Budsjett			
	2019	2020	2021	2022		2023	2024	2025	2026
Brutto driftsinntekter i alt	340 615	344 830	337 219	362 186	362 186	372 186	372 186	372 186	372 186

Figur kommentar: Brutto driftsinntekter er justert opp i tabellen sammenlignet med hovedoversiktene. Årsaken til dette er at momskompensasjon, sykelønnsrefusjoner, tilskudd mm er nettobudsjettert i budsjettet, men vil komme inn i regnskapet. Dette er gjort for å gi et mer riktig bilde av budsjettplanperioden enn hovedoversikten tillater.

2.3.3 Utvikling i disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er anslått til 9,1% ved inngangen til 2024 og er stipulert til å ende på 8,5% ved utgangen av økonomiplanperioden med foreslått investeringsplan. Investeringstakten har innværende år vært høy, men likevel noe lavere enn forutsatt.

-Figuren under viser planlagt utvikling i disposisjonsfond, gjeld og inntekt:

2.3.4 Utviklingen i gjeld, fond og resultat

Kommunen har ved inngangen til 2024 en forventet gjeldsgrad på 81,6%. Det er 1,6% over kommunens vedtatte maksimalt måltall på 80% innen utgangen av sist planperiode 2024- 2027.

Situasjonen oppsummeres i tabellene under, som illustrerer prognose og budsjett for kommunens driftsresultat, fonds- og gjeldsutvikling i kommende periode med skisserte investeringer jf. vedlagt investeringsplan lagt til grunn:

Beløp (1000 kr)					Prognose	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Disposisjonsfond (K)	30 114	46 999	43 149	52 459	32 800	30 909	30 858	31 137	31 500
Netto driftsresultat	1 509	18 870	- 3 748	10 353	- 3 000	640	959	1 289	1 373
Netto lånegjeld	278 097	273 824	269 348	267 812	295 712	321 426	313 845	305 964	298 033

Dette vil medføre prognostisert utvikling for vedtatte måltall gjengitt i tabell og figur under:

Måltallene - Andel av brutto driftsinntekter (prosent)										
		Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Prognose	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	Mål	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
NDR	1,75	0,4	5,5	-1,1	2,9	-0,8	-0,2	0,3	0,3	0,4
Disp. fond	8	8,8	13,6	12,8	14,5	9,1	8,3	8,3	8,4	8,5
Gjeldsgrad	80	81,6	79,4	79,9	73,9	81,6	86,4	84,3	82,2	80,1

Netto driftsregnskap (forenklet forklaring) er at man klarer å dekke alle årlige utgifter med årets inntekter. Målet er at man årlig skal ha et overskudd som kan avsettes til fond, og som senere kan brukes til blant annet investeringer.

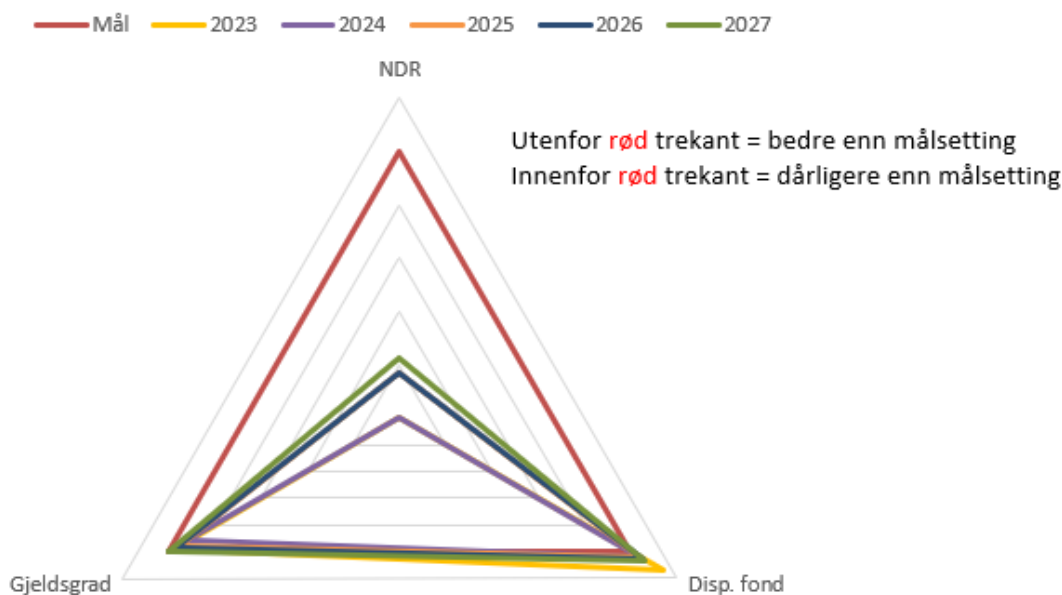
Det var budsjettert med negativt netto driftsresultat for år 2023, og per i dag er prognosen fortsatt at kommunen kommer til å bruke mer enn årets inntekter.

I forslaget til økonomiplan er det negativt netto driftsresultat også i år 2024. Fra år 2025 er det lagt inn et lite positivt resultat per år (ca. 1 million per år). Dette er under målsettingen som ville tilsvart ca. 6,5 millioner per år.

Det anbefales at man i første del av planperioden fortsetter avsetning av midler til disposisjonsfondet. Bakgrunnen for dette er blant annet:

1. Likviditeten: Når sentrumprosjektet er fullført, vil kommunen ikke kunne flyte på låneopptakene. Kommunen forskutterer i dag utgifter til eksempelvis resurskrevende tjenester. Kommunen vil da ha behov for tilgjengelige fondsmidler for å kunne forskuttere utgifter inntil utbetaling av tilskudd foreligger.
2. Nye planlagte investeringer: Sikre kommunen nødvendig egenkapital til nye investeringer, eksempelvis til nye omsorgsboliger.

Gjeldsgraden vil ha en «topp» i år 2024, for så å gradvis reduseres i økonomiplanperioden. Investering i omsorgsboliger er ikke innarbeidet i økonomiplanen. Omsorgsboligene vil medføre høyere gjeld enn tabellen viser.

Figur kommentar: Figuren illustrer hvordan kommunens økonomi vil utvikle seg gjennom planperioden i forhold til det innbyrdes forholdet mellom måltallene representert ved hjørnene i rød trekant. Gjeldsgraden vil øke i starten av perioden før den faller ned mot måltallet i 2027.

2.4 Målsettinger for budsjett og økonomiplanperioden 2024 - 2027

Kommunedirektøren anbefaler at følgende målsettinger legges til grunn for budsjettperioden 2024-2027. Målsettingene er jobbet frem gjennom en prosess med enhetsledere og tillitsvalgte. Hensikten er å møte utfordringene, stimulere bolyst og bidra til vekst i tråd med målsettingene i kommuneplanen. Investeringsplanen og foreslåtte budsjetttiltak gjenspeiler disse målsettingene.

2.4.1 Utvikling, næringsliv og vekst:

1. Tilrettelegge for næringsutvikling, nye arbeidsplasser og bolyst i kommunen.
2. Å holde samlet kostnadsvekst på kommunalt avgiftsnivå for barnefamilier lavere enn samlet prisvekst ellers.
3. Revidere arealplan og ferdigstille reguleringsplaner.

2.4.2 Kommunal tjenesteproduksjon:

1. Utvikle, rekruttere og beholde kompetanse i kommuneorganisasjonen.
2. Oppdatere tiltaksdel og fortsette med implementering av helse- og omsorgsplanen, herunder bruk av velferdsteknologi.
3. Utvikle SFO tilbudet for å imøtekomme kravene i den nye rammeplanen til SFO, samt løse arealutfordringene.

2.4.3 Infrastruktur:

1. Gjennomføre prosjekt omsorgsboliger.
2. Planlegge byggetrinn II sentrumsplan.
3. Ny sjøledning til sørsiden og vann til Labergshaugen.

2.4.4 Samfunn, kultur og folkehelse:

1. Videreføre satsing på kultur, frisklivsarbeid og bedret folkehelse.
2. Styrke samarbeid med andre kommuner.
3. Videreføre fysisk aktivitet som en naturlig del av skoledagen.

2.4.5 Kommuneøkonomi, effektivisering og miljø:

1. Nå vedtatte økonomiske måltall for gjeld 80%, fond 8% og driftsresultat 1,75%.
2. Redusere årlig energiforbruk og CO₂-avtrykk gjennom målrettede ENØK-tiltak. Målet er 10 % reduksjon i samlet energiforbruk i 2024 sammenlignet med gjennomsnittet for de tre siste år.
 - prosjektere energiløsning med fjernvarme for kommunale bygg og Sjøvegan sentrum.
 - gradvis overgang til elbiler innen 2027.
 - gjennomføre målrettede mindre ENØK tiltak i den enkelte enhet.

2.5 Årsaker til endrede økonomiske forutsetninger

Hovedårsakene til endrede økonomiske forutsetninger fra 2023 til 2024 er:

- ↑ Energikostnadene er foreløpig på et lavt nivå, men kan øke i 2024.
- ↑ Inntekter fra bosettingsarbeidet forventes å være høyere for 2024 enn tidligere prognose i forrige økonomiplan.
- ↓ Pensjonsutgifter til SPK og KLP har blitt høyere → økte kostnader fra 2024, men likviditetsmessig effekt allerede for 2023.
- ↓ Flere leger i spesialisering er ferdig utdannet, tilskudd til Salangen faller bort.

- ↓ Interkommunal legevakt → kostnadene har økt over år. I 2023 er det signalisert et merforbruk på totalt 1,9 millioner for legevaktsamarbeidet.
- ↓ Foreløpig varslet reduksjon av inntekter over havbruksfond.
- ↓ Rente og prisvekst → kommunale kostnader øker raskere enn rammetilskuddet.
- ↓ Befolkningsnedgang.

2.6 Risikoforhold for budsjett- og økonomiplanperioden 2024 - 2027

Risikoforholdene for perioden 2024 – 2027 er flere, men vi ønsker spesielt å fremheve følgende:

- Fortsatt befolkningsnedgang.
- Ny reduksjon i bosettingsaktiviteten.
- Reduksjon i inntekter over havbruksfond.
- Fortsatt prisvekst og høyt rentenivå.
- Endret toppfinansieringsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester.
- Tiltakende rekrutteringsutfordringer med påfølgende lønns spiral.

2.7 Strukturelle tiltak 2024- 2027

- ENØK-tiltak med energiløsning for fjernvarme fra Strandparken til kommunale bygg og Sjøvegan sentrum.
- Sentrumsutvikling byggetrinn 1 ferdigstilles.
- Prosjekt nye omsorgsboliger settes i gang med konseptutredning og forprosjektering.
- Forbedre kapasitetsutnyttelsen ved Salangen bo- og eldrecenter gjennom funksjonell og teknisk gjennomgang av bygget, med ombygging og tilpasning for å øke antall døgnplasser på sikt.
- SFO videreføres i eksisterende lokaler i 2024. En bedre løsning bør prosjekteres på sikt.
- Salg av kommunal bygningsmasse vurderes fremmet for politisk behandling som del av arbeidet med arealeffektivisering.
- Utvidelse av gravlund.

2.8 Interkommunale samarbeid

Under gis en overordnet status for de viktigste interkommunale samarbeidene, mens det gis en noe mer detaljert status på vertskommuneansvarene i pkt. 2.9.

K4-samarbeidet:

- Astafjord barnevern ble utvidet med Dyrøy kommune fra 1. januar 2023.

- Astafjord kart og oppmåling videreføres i hovedsak uendret fra 2023.
- Astafjord lønn og regnskap videreføres uendret.
- Astafjord IKT videreføres i hovedsak uendret, men med vakanse første kvartal.
- Astafjord innføring videreføres uendret.

Legevaktsamarbeidet:

- Anbefales videreført som del av legevaktsamarbeidet i Bardu IKL.

Brannsamarbeidet med Bardu:

- Videreføres uendret.

Landbrukssamarbeid med Bardu:

- Videreføres uendret.
- En oppdatert avtale for landbruksforvaltningen i Bardu og Salangen, som følge av kjøp/ salg av landbrukstjenester, bør utarbeides i løpet av 2024.

2.9 Vertskommuneansvar

Se eget vedlegg med oversikt over alle interkommunale samarbeid.

Astafjord IKT (AIKT):

- Videreføres i hovedsak organisatorisk uendret, men:
- med driftsoperatør (40%) fra Harstad lokalisert i Salangen for å ivareta samarbeid om drift av IKT løsningene til Astafjordlegen i lbestad og Dyrøy.
- Utvikling av felles «offline backup» løsning og lokal drift av NOR kart/Gisline kart og CGM tjenester med Harstad fortsetter.
- Oppfølging av intensjonsavtale med Harstad kommune om utvidet IKT samarbeid vedtatt av kst. april 2023.
- Styrke kompetansemiljøet i Astafjordområdet gjennom å få flere kommuner inn i formalisert IKT samarbeid. Dette vil på sikt gi mer sammenhengende og samordnede IKT systemer som da gir grunnlag for bedre samarbeidsløsninger om drift.

ØHD:

- Salangen kommune har etablert «øyeblikkelig hjelp døgntilbud» (ØHD) i egen regi i samarbeid med lbestad og Dyrøy som brukere av tilbudet. Videreføres uendret.

Astafjord barneverntjeneste:

- Har innlemmet lbestad kommune i barnevernssamarbeidet i 2022, og Dyrøy kommune fra januar 2023.
- Videreføres uendret.

Interkommunal barnevernsvakt:

- Sørreisa kommune har forlatt samarbeidet, videreføres uendret mellom de andre deltakerkommunene.

Astafjordlegen:

- Videreføres uendret.
- Bemanningssituasjon er ved inngangen til 2024 utfordrende, grunnet flere vakante stillinger.
- Generelt utfordrende å rekruttere leger, og økende lønnspress.

NAV:

- NAV-kontoret har i 2023 to prosjektstillinger. Disse videreføres i 2024 på følgende måte: En stilling som «overgangskoordinator» finansiert videre som prosjektstilling gjennom midler fra Statsforvalteren (opphører 30.04.2024).
- Stillingen som «jobbspesialist» videreføres som fast stilling. Finansieres 80% av statlige midler og 20% kommunalt.

PPT:

- Salangen og Lavangen viderefører felles PP-tjeneste.
- PPT leverer gode tjenester i begge kommuner og fremstår som en stadig viktigere brikke i arbeidet med bedre tverrfaglig innsats (BTI), og er en viktig aktør i det pågående kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.
- Tjenesten har en ansatt med fullført master i spesialpedagogikk, og styrkes ytterligere ved at en ansatt er ferdig utdannet logoped i løpet av våren 2024.

Interkommunal veterinærvakt:

- Videreføres uendret i 2024.

3 Effektiviseringstiltak

3.1 Generelle effektiviseringstiltak

Planlagte energisparingstiltak for 2023 er i all hovedsak gjennomført ved inngangen til 2024, og det planlegges med flere effektiviseringstiltak for 2024.

Energieffektivisering er fremdeles førsteprioritet innenfor effektiviseringsområdet også for 2024. Innsparingspotensialet ved moderne varmepumpeteknologi er betydelig i forhold til investeringskostnadene jf. sak 052/21. Første bølge av varmepumper er etablert på kommunehuset, helsesenteret og TK-bygget. Ved inngangen til 2024 er det etablert jordvarmesystemer for Vasshaug barnehage. For Salangen bo- og eldrester tas jordvarme i bruk innen utgangen av februar 2024. Det forventes inntil 0,5 millioner kroner i årlig reduserte energiutgifter på disse to anleggene alene. Ny løsning med fjernvarme for kulturhus, skole og idrettshall planlegges prosjektert i 2024. Videre leveranse av fjernvarme til sentrum av Sjøvegan forberedes.

Innfasing av elektriske biler videreføres og planlegges ferdigstilt innen 2027, både for å fornye bilparken og redusere driftskostnader. Det planlegges å investere i to nye el-biler i 2024.

Arbeidet med velferdsteknologi videreføres i 2024. Effektiviseringspotensialet vurderes fremdeles begrenset i det korte perspektivet, men kan bidra til å bremse kostnadsveksten og øke andelen eldre som kan bli boende hjemme. På lengre sikt er ambisjonen å redusere kjøring i hjemmetjenesten og dermed få en mer effektiv bruk av helsepersonell.

Det vurderes at kommunen fortsatt har effektiviseringspotensialet gjennom å ta i bruk flere funksjonaliteter i eksisterende programvare eller gjennom å bytte / anskaffe ny programvare. Eksempler på dette er nytt saksbehandlingssystem for helse- og omsorgstjenester som må anskaffes i 2024 med bakgrunn i at eksisterende løsning utfases. Dette gjelder også programvare i andre avdelinger.

3.2 Tiltak innenfor stillingsrammen 2024

De siste årene har det vært flere omstillingsprosesser og interne endringer i stillingsrammen i kommunen. Det har også tilkommet økninger i form av nye tjenestetilbud og vertskommunesamarbeid.

Salangen kommune økte kapasiteten for bosettingsarbeidet i 2023 på grunn av økt antall flykninger til Norge. Ved inngangen av 2024 har bosettingstjenesten 15 årsverk, imot 2 årsverk sommeren 2022.

Fra å ha overtallighet har vi nå behov for nyrekruttering innenfor flere stillingskategorier. Spesielt ved utlysninger av legestillinger, vernepleiere, sykepleiere, miljøterapeuter og enkelte lederstillinger er det færre søkere og vanskeligere å rekruttere enn tidligere. Likevel er situasjon i Salangen bedre enn i mange omkringliggende kommuner.

Dyrøy kommune ble 1. januar 2023 en del av Astafjord barneverntjeneste. Innfasingen av ny kommune ble gjort innenfor den eksisterende stillingsrammen som var i barnevernet.

Ved Salangen skole er det foreslått reduksjon i stillingsrammen med til sammen 1,8 årsverk fra høsten 2024. Et årsverk nedstyring grunnet en klasse mindre og 0,8 årsverk nedtrekk i stillingsrammen. Ansatte i berørte stillinger vil kunne omstilles internt på skolen til midlertidige vikariater/ vakante stillinger.

For Vasshaug barnehage er det i konsekvensjustert budsjett lagt inn en reduksjon i stillingsrammen (se tabell under). Som valgbart tiltak er det foreslått at barn født etter 1. desember ikke gis plass før ved neste hovedopptak.

Konsekvensjustert budsjett for teknisk avdeling vil innebære økning på 0,5 årsverk i vedlikeholdsavdelingen.

Demografiske endringer fortsetter å gi press på tjenestetilbudet i pleie og omsorg. I 2023 ble det etablert ambulerende nattevakttjeneste i hjemmetjenesten. Driftsåret 2023 viser likevel at pleie- og omsorgstjenesten er underbudsjettet på enkelte områder. For å imøtekomme dette, samt økte behov for tjenester, har man økt stillingsrammen med to årsverk for 2024. Demografiske framskrivninger tilsier likevel at dette er en tjeneste som vil være ressurskrevende i årene som kommer, både i form av personell og økonomi. Det jobbes med tjenesten for å etablere et lavere kostnadsnivå på sikt, blant annet ved hjelp

av velferdsteknologi og effektivisering av tjenesten. En 40 % stillingsressurs øremerket velferdsteknologi er lagt inn som valgbart tiltak.

For sentraladministrasjonen er det forslag på å redusere en stilling. Stillingen er holt vakant deler av inneværende år. Arbeidsoppgavene må overføres til administrasjonen.

I miljøtjenesten gir endret behov hos brukergruppene en mulighet til å redusere med 43% stilling. Tiltaket gir ingen konsekvens for tjenesten, og personalet omdisponeres innenfor tjenesten.

I konsekvensjustert budsjett øker teknisk enhet stillingsrammen med 0,5 årsverk. Økningen er på stilling som ble redusert for budsjettåret 2023. Stillingen finansieres med mindre kjøp av tjenester innenfor eget ansvar.

I budsjettforslaget ligger det et mulig valgbart tiltak innenfor helse. Tiltaket vil midlertidig øke ergoterapeut ressursen.

Innenfor kultur er det lagt inn økning på kulturskolerektorstilling med 30%, som mulig valgbart tiltak.

Kommunedirektøren en legger følgende justeringer i stillingsrammen til grunn for budsjettforslaget:

Enhet	Lagt inn i konsekvensjustert budsjett:	Valgbare tiltak:
Pleie og omsorg	Økt bemanning med 2 årsverk (utvidet grunnbemanning / x-vakter).	Prosjektstilling velferdsteknologi (+)
Salangen skole	Reduksjon 1 årsverk fra august 2024, grunnet færre klasser	Reduksjon 0,8 årsverk fra høst 2024 (-)
Helseavdelingen		80% stilling ergoterapeut fra høst for overlapp (+)
Astafjordlegen		
Barnevern		
Vasshaug barnehage	Reduksjon 1 årsverk (august - desember). Vakant stilling 80% i 3 mnd.	
Teknisk	Økt stilling 50% vedlikehold fra 01.01.24	
Miljøtjenesten	Reduksjon 43% stilling.	
Sentral-administrasjonen	1 årsverk vakant (IKT) i 3 mnd.	Reduksjon 1 årsverk fra 01.01.24 (-)
Kultur		Økt stilling med 30%. (+)
Bosetting		

Videre i økonomiplanperioden 2025 – 2027 har kommunen en utfordring på ca. 1,87 millioner årlig. Det planlegges inn i økonomiplanperioden med blant annet følgende tiltak:

- Økt rammeoverføringer (1,1 million) fra 2025 som følge av endret befolkningssammensetning
- Nedtrekk skole/ barnehage, med flere (200 000,-)

4 Salangen kommune som samfunnsutvikler

Generelt har kommuner en viktig rolle som samfunnsutvikler. Jo mindre kommunen er, jo større vil som oftest denne oppgaven være. Salangen samfunnet er avhengig av at kommunen tar en aktiv rolle for å sikre utvikling, det være seg næringsutvikling, infrastruktur, boligutvikling osv.

Kommuneplanen konkretiseres i budsjett og økonomiplanen 2024 – 2027. Fem områder planlegges prioritert innenfor samfunnsutviklerrollen i kommende fireårsperiode, i tråd med samfunnsplanen.

4.1 Næringsutvikling og vekst gjennom oppdaterte areal- og reguleringsplaner.

Reguleringsplanen for Sjøvegan sentrum sjøfront ble vedtatt i september 2022. Arbeidet med å realisere byggetrinn I er igangsatt og forventes å være ferdig i løpet av første halvår 2024.

Arealplanarbeidet har ikke hatt ønsket fremdrift etter at planprogrammet var ferdig og vedtatt. Årsaken er i hovedsak knyttet til kapasitetsutfordringer. Det pågår nå arbeid med konkurransegrunnlaget.

Reguleringsplan for Salangsverket del I har vært ute på høring. Det er gjennomført grunnundersøkelser. Dette arbeidet ble mer omfattende som følge av grunnforholdene. Reguleringsplanen forventes å legges fram til politisk behandling i løpet av 2024.

Reguleringsplan Salangsverket del II med hovedvekt på sjønære arealer og havneutvikling var planlagt. Nødvendige grunnundersøkelser er gjennomført. Geoteknisk vurdering tilsier dessverre at planlagte sjøfyllinger på Salangsverket vanskelig kan gjennomføres. Det vil kreves omfattende og meget kostnadskrevenne tiltak for å oppnå tilfredsstillende stabilitet for fyllingene. Per i dag arbeides det ikke med alternativ.

Reguleringsplan for Elvenes ble påbegynt i 2021. Det gjenstår geotekniske undersøkelser. Salangen kommune har hatt oppdraget ute på anbud, men mottok ingen tilbud. Det arbeides nå med direkteanskaffelse av arbeidet.

Det arbeides for å frigjøre nye arealer for næringsutvikling både på Salangsverket, Elvenes og i sentrumsområdet.

4.2 Kommunal infrastruktur: vei, vann og avløp, havnefasiliteter, bredbåndsutbygging og kommunale bygg.

Ved inngangen til 2024 er situasjon i Salangen god innenfor vann og avløpsområdet. I løpet av 2024 etableres det ny sjøledning til sørsiden av Sagfjorden. Kommunalt renseanlegg for hovedavløpene i Sjøvegan sentrum ses på i sammenheng med realisering av sentrumsplan. Arbeidet prosjekteres i 2024.

- Kommunale veier: Veivedlikehold har ikke vært prioritert i 2023.
- Havnefasilitetene: I planperioden vurderes mulighetene for kaldhall og enkle kontorfasiliteter.
- Bredbåndsutbygging: Det er lagt sjøkabel mellom Rotvika og Løksa i 2023. Strekningene Laberg – Sommarset og Laberg – Lavangen grense (inkl. Baklia) er også ferdigstilte i 2023. Strekningen Nattmålskaret - Dyrøy grense løses med mobilmast. Arbeidet er stipulert ferdig høst 2024.

Strategien for videreutvikling av kommunale bygg og anlegg kan sammenfattes i følgende hovedpunkter:

- *Reduksjon av antall kvm* kommunalt bygningsareal gjennom salg, fortetting og sanering. Kommunale bygg både på Elvenes (vedlikeholdshall, kornmagasinet og en garasje) og Sjøvegan sentrum (paviljongen, Herredshuset, mottaket og Strandveien barnehage) kan være aktuelle objekter. Kommunen eier i dag om lag 22 000 kvm på Sjøvegan og 40 000 kvm på Elvenes. Frigjorte midler gjennom salg kan anvendes til vedlikehold og standardheving av den bygningsmassen som skal videreføres.
- *Redusere energikostnader* gjennom målrettede ENØK tiltak på alle bygg som skal videreføres neste 20 år. Kommunehuset er renovert i 2023. Det er byttet vinduer og utvendige dører, etterisolert, byttet kledning og montert solavskjerming. I Vasshaug barnehage er varmedistribusjonssystemet ombygd for å bedre varmedistribusjonen i bygget. På Salangen bo- og eldresenter blir ombygging til geovarme gjennomført innen utgangen av februar 2024. Bassenget er rehabilitert i 2023.
- *Møte eldreboligen* gjennom arealeffektivisering av Salangen bo- og eldresenter. Dette skjer ved renovering, tilpasning, ombygging, og realisering av nytt omsorgsboligbygg på «gamle Prix-tomta». Dette tilfredsstiller kravene i vedtatt omsorgstrapp frem mot 2030.
- *Stedsutvikling for vekst og bolyst* gjennom målrettet realisering av vedtatt reguleringsplan Sjøvegan sentrum sjøfront over det neste tiåret.

4.3 Boligbygging

Karavika boligfelt byggetrinn 2: Det er behov for flere byggeklare tomter i et attraktivt område. Reguleringsplan må revideres.

4.4 Utvikling av Sjøvegan sentrum (stedsutviklingsprosjektet)

Reguleringsplan for Sjøvegan sentrum ble vedtatt høst 2022. Målsettingen er å vende Sjøvegan mot havet. Herunder å forskjønne og tilrettelegge for økt handel, turisme, næringsaktivitet og bolyst.

Byggetrinn 1 pågår og planlegges ferdigstilt våren 2024. Deretter vil strandpromenade fra småbåthavna til Elvelund, strandpark og til slutt Strandveien gjennom sentrum realiseres gjennom det neste tiåret.

4.5 Miljø og bærekraftig samfunnsutvikling

Bærekraftig utvikling er helt nødvendig, og kan også være god kommuneøkonomi. Kommunen ønsker i planperioden å redusere energiforbruk og CO² avtrykk gjennom følgende ENØK tiltak:

- Jord eller sjøvarmesystemer på alle større kommunale bygg,
- Skifte ut eldre vinduer på alle kommunale bygg gjennom planperioden.
- Bytte ut eldre ovner og styringssystemer med nye og mer energivennlige varianter der det er hensiktsmessig.
- Ferdigstille installasjon av LED gatelys, og ledlys i kommunale bygg.

Videre planlegger kommunen å redusere forbruket av fossilt drivstoff gjennom glidende overgang til elektriske kjøretøy i tjenesteproduksjon frem til 2027. Kommunen har 5 elbiler ved inngangen til 2024. Det planlegges for ytterligere innkjøp av elbiler i perioden.

Utslipp i Sagfjorden fra kommunale og private avløpsanlegg bør reduseres gjennom at alle vesentlige avløp kommer inn på godkjente slamavskillere, og ved at et moderne renseanlegg etableres for de største avløpene fra Sjøvegan sentrum. VAO i sentrum skal oppgraderes i forbindelse med sentrumsarbeidet.

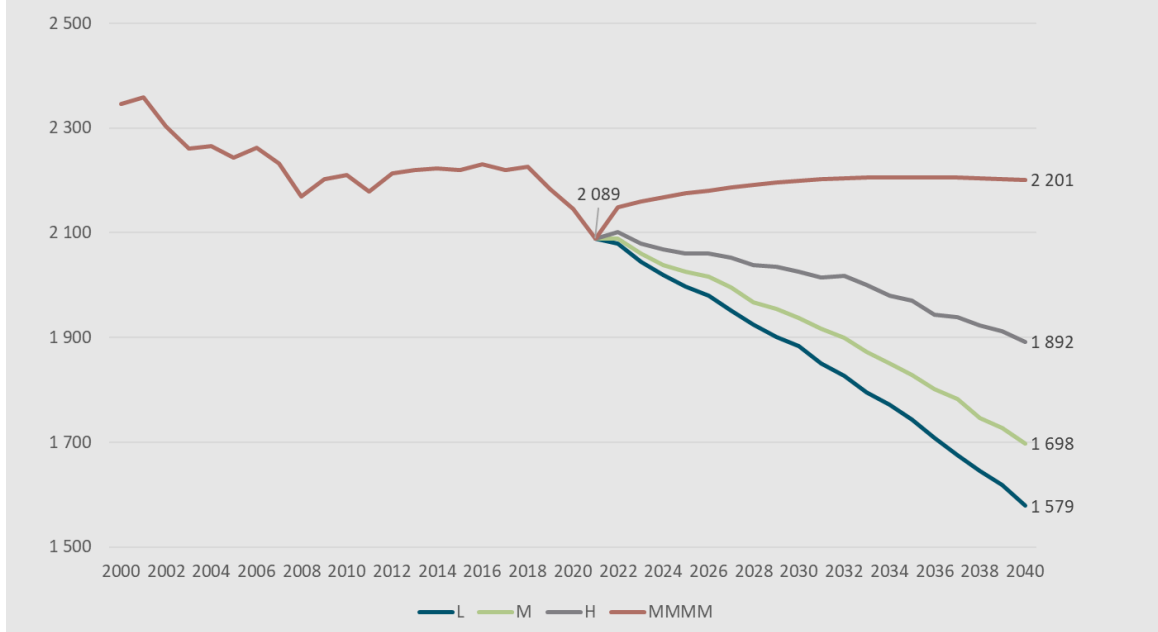
Gjennom samspill mellom kommune, innbyggere, næringsliv og frivilligheten kan vi finne gode løsninger for å utvikle Salangensamfunnet på en positiv og fremtidsrettet måte.

5 Befolkningssammensetning og utvikling

Befolkningssammensetning og befolkningsutvikling er en viktig faktor for hvordan tjenesteproduksjonen må innrettes, og disse påvirker kommunens frie inntekter. I løpet av de siste 10 årene har folketallet i Salangen endret seg fra 2203 innbyggere pr. 1.1.2009 til 2045 innbyggere pr. 3. kvartal 2023.

Telemarksforskning har laget en grafisk fremstilling med framskrivning av folketall for Salangen kommune. Tallene baserer seg på prognoser fra Telemarksforskning og SSB, og viser ulike alternativer for befolkningsutviklingen frem mot 2040. Alternativene er lav (L), middels (M) og hovedalternativ (H) er fra Telemarksforskning, mens alternativet MMMM viser SSB sitt hovedalternativ for befolkningsframskrivning.

Scenarier for Salangen

Pr i dag foreligger det støtte for at det laveste vekstalternativet må legges til grunn i videre planlegging, så lenge ikke trenden brytes.

I tabellen under vises forventet prognose for utviklingen i folketallet i ulike aldersgrupper, basert på hovedalternativet til Telemarksforskning. SSB sitt hovedalternativ ligger høyere enn Telemarksforskning. Å nå disse målene vil kreve målrettet og systematisk arbeid over tid. I motsatt fall indikeres støtte for at vi må legge middelalternativet til Telemarksforskning til grunn.

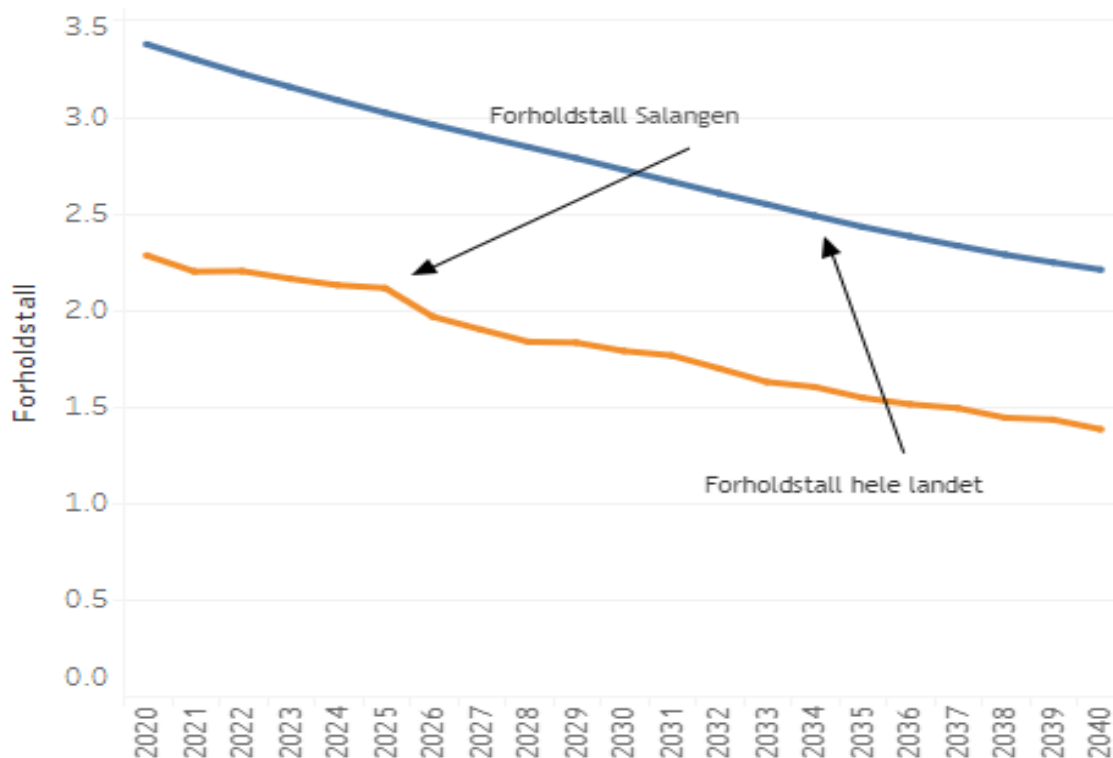
Under følger befolkningsframskriving for aldersgruppene i Telemarksforskning sitt H-alternativ. Utviklingen i aldersgruppene fra 80-89 og 90 og eldre bør vies spesiell oppmerksomhet:

Befolkningsprognose alternativ H, Salangen kommune 2020. Kilde: TF

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	91	97	87	90	94	90	90	90	90	90	90	92	91	91	91	89	88	87	86	85
6-15 år	206	216	218	215	201	198	187	184	173	172	175	180	177	177	180	176	174	174	174	173
16-66 år	1328	1311	1299	1283	1279	1277	1272	1252	1241	1225	1214	1199	1186	1161	1127	1107	1086	1067	1048	1025
67-79 år	351	362	352	349	340	329	332	333	338	337	331	340	335	338	355	355	369	376	381	391
80-89 år	93	97	109	115	131	150	151	162	173	178	184	181	182	180	180	172	176	170	168	165
90 år og eldre	20	18	14	16	15	17	20	17	20	23	21	26	29	33	37	45	46	49	55	53
Sum	2089	2101	2079	2068	2060	2061	2052	2038	2035	2025	2015	2018	2000	1980	1970	1944	1939	1923	1912	1892
0-66 år	1625	1624	1604	1588	1574	1565	1549	1526	1504	1487	1479	1471	1454	1429	1398	1372	1348	1328	1308	1283
67 år og eldre	464	477	475	480	486	496	503	512	531	538	536	547	546	551	572	572	591	595	604	609

Under følger SSB sin analyse av utviklingen i forholdet mellom personer i arbeidsfør alder og personer på 65 år og over, basert på SSB sitt hovedalternativ. Det gjøres spesielt oppmerksom på at dette alternativet er bedre enn Telemarksforskning sitt H-alternativ. Det innebærer at utviklingen kan bli svakere enn presentert under, avhengig av hvilke framskrivingsalternativer som viser seg riktig i årene som kommer:

Utviklingen i forholdet mellom antall personer i alderen 20-64 år og antall personer 65 år og over 2020-2040. Hovedalternativet. Salangen

Oppsummert anslås det betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen i alle de tre scenariene, og analysene viser at framtidige økte demografikostnader i all hovedsak vil være knyttet til tjenesteområdet pleie og omsorg. I alle scenariene er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.

Dette innebærer:

1. Forsørgerbyrden vil øke betydelig i årene framover, uansett hvilke vekstalternativer som legges til grunn. Det vil altså bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist.
2. Behovet for årsverk innen barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040.
3. Behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke uansett scenario.

I Salangen kommune sin helse- og omsorgsplan er behovet analysert, og konkretisert innenfor de ulike tjenestefeltene innenfor helse og omsorg.

Hovedutfordringen er å beholde og/eller tiltrekke seg mange nok unge i arbeidsfør alder. Dette gir også utslag i prognosen for barnefødsler der vi må opp på middels eller høy vekstkurve for å se en økning fra dagens nivå.

Eldrebolgen vil treffe Salangen med økende styrke fra 2024 – 2030, og fortsette frem mot 2040. Effekten er allerede merkbar. Derfor foreslås pleie- og omsorgstjenesten styrket i 2024. Veksten i aldersgruppen 80 til 89 år er på ca. 55% i perioden 2024– 2030.

Å rekruttere og beholde kompetent kommunal arbeidskraft vil være avgjørende i arbeidet med å opprettholde kapasitet og kvalitet på kommunal tjenesteproduksjon i det kommende tiåret.

6 Salangen kommune som tjenesteprodusent og arbeidsgiver

6.1 Tjenesteprodusent

Salangen kommune vil ivareta sin rolle som tjenesteprodusent på en god måte også i 2024, selv om de økonomiske utfordringene øker de nærmeste årene.

Demografiendringene medfører en vridning av ressursene i kommunal tjenesteproduksjon til pleie- og omsorgssektoren.

Utviklingen vil stille enda større krav til brukermedvirkning og utnyttelse av frivillige tjenester for å sikre tilgangen til gode tjenester, bremse kostnadsutviklingen og muliggjøre investeringer som kan bidra til utvikling og vekst.

Salangen kommune skårer godt på kommunebarometeret sammenlignet med øvrige kommuner i Troms og Finnmark. I 2023 lå Salangen på 253. plass i landet. Det er fortsatt et forbedringspotensial innenfor flere sektorer, og det må jobbes målrettet for å oppnå bedre plassering på kommunebarometeret.

Salangen kommunes nivå på kommunale avgifter ligger omtrent på et middels nivå i kommunal sammenheng. Avgiftsnivået stiger vesentlig på enkelte områder med effekt fra 2024, jf. vedtatt gebyrregulativ. Hovedårsaken er sterk pris- og lønnsvekst som også speiles i de kommunale avgiftene. Barnefamilier er skjermet, spesielt som følge av statlige reduksjoner i foreldrebetaling.

6.2 Kommunens arbeidsgiverpolitikk:

Viktige fokusområder som trekkes frem er:

- En livsfasetilpasset arbeidsgiverpolitikk.
- Tilretteleggende ledelse.
- Myndiggjøring av medarbeiderne.
- Kompetanseutvikling og belønning.
- Beholde kompetanse.

Arbeidet med å redusere sykefravær og beholde kompetanse fortsetter. Totalt fravær for 3. kvartal 2023 var på 5,6 %. Trivsel, godt lederskap og tett oppfølging av den sykemeldte sammen med tilrettelegging på den enkelte arbeidsplass, er sentralt i dette arbeidet.

Kompetanseutvikling og livslang læring for egne ansatte er en sentral målsetting. Et viktig element i dette vil være å tilby kompetanseheving for ansatte slik at de kan bidra til å møte kommunens fremtidige behov. Dette arbeidet tar utgangspunkt i kommunens kompetanseplan, og gjenspeiles i budsjettet for 2024.

Salangen kommune vil i 2024 fortsette arbeidet innenfor likestillingsområdet. Arbeidet konkretiseres til å omhandle likestilling mellom kjønn, alder og etnisk bakgrunn.

7 Investeringer 2024-2027

7.1 Utvikling i kommunens lånegjeld

Kommunens samlede lånegjeld til investeringer vil være på om lag 290,4 millioner pr 31. desember 2023 eksklusive lån til videreformidling. Dette utgjør en økning i lånegjeld på om lag 27,9 millioner fra 2022. Årsaken til den store økningen i lånegjelden er investeringer i kommunehus og sentrum.

For år 2024 planlegges det med følgende låneopptak:

1. 6 millioner til mindre investeringer.
2. 9 millioner til selvkost vann (utbygging vann Labergshaugen og sjøledning til sørsida).
3. Av vedtatt låneopptak for 2023 på 62,8 millioner, blir kr 22,8 tatt opp i år 2024.

Det budsjetteres med avdrag på 12,1 millioner i år 2024.

- Avdrag år 2025 budsjetteres til 13,4 millioner,
- Avdrag år 2026 budsjetteres til 13,6 millioner,
- Avdrag år 2027 budsjetteres til 13,7 millioner,

For økonomiplanperioden 2024-2026 planlegges det med nye låneopptak pr år på 6 millioner til mindre investeringer.

Nye omsorgsboliger i sentrum vil det i 2024 og 2025 legges inn midler til forprosjektering. Gjennomføring legges inn i planperioden når planleggingen er kommet lenger. Foreløpig forutsetning for prosjektet er at det skal finansieres av tilskudd, fond, momskompensasjon og leieinntekter.

Nytt renseanlegg avløp vil også legges inn i planen når planleggingen er kommet lenger. Forutsetningen for prosjektet er at det skal finansieres innenfor selvkostområde avløp.

Lån til videreformidling vil utgjøre 27,7 millioner. pr 31. desember 2023. Det utgjør en økning på 2,7 millioner fra året før. For år 2024 anbefales det at det å ta opp 8 millioner til nye lån. For årene 2025 – 2027 legges det foreløpig opp til nytt låneopptak pr år på 4 millioner pr år, men dette kan justeres på kort varsel ved behov.

Tabellen under viser utvikling i langsiktig lånegjeld til investeringer jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 5-7.

	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Prognose	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Netto lånegjeld	278 643	275 704	267 226	262 476	290 376	316 089	308 733	301 077	293 371

Tabellen viser kommunens gjeld til investeringer (eksklusiv konserngjeld).

7.2 Finansiering av fremtidige investeringer

Salangen kommune vil fortsette å øke andel investeringer finansiert gjennom fond og tilskudd. Hensikten er å redusere gjeld, rentekostnader, og øke den økonomiske handlefriheten for å møte fremtidige investeringsbehov innenfor spesielt helse- og omsorgssektoren.

Prioritet gis til nye investeringer som gir varig reduksjon av driftskostnader, styrker bærekraften og miljøet, samt øke bolyst og trivsel og dermed bidrar til å skape handlerom for å møte behovene innenfor helse- og omsorgssektoren.

7.3 Planlagte og finansierte investeringsprosjekter 2024

Investeringsprosjekter	Budsjett 2024
El biler	kr 900 000
Ombygging av gatelys til målt forbruk (flyttet fra år 2023)	kr 690 000
Fjernvarmeanlegg sentrum (eks. mva.) prosjektering	kr 625 000
Vannforsyning Labergshaugen (kr 3 millioner er flyttet fra år 2023)	kr 6 000 000
Vannledning over til sørsida	kr 6 000 000
Prosjektering rensing av avløp sentrum	kr 250 000
Sentrumsutvikling (flyttet fra år 2023)	kr 12 500 000
Heis helsesenteret (flyttet fra år 2023)	kr 863 000
Omsorgsboliger sentrum prosjektering	kr 625 000
Reserve	kr 4 350 000
Totalt inkl. mva.	kr 32 803 000

7.4 Anskaffelser i kommunal regi

Salangen kommune vedtok i K- sak 20/13 å tegne medlemskap i Innkjøpssirkelen. Selskapet har senere fusjonert og heter nå Finnut AS.

Finnut vil benyttes til flere anbudskonkurranser også for 2024 for å supplere kommuneadministrasjonen der egen kompetanse og/eller kapasitet ikke strekker til.

8 Finansielle rammebetingelser

8.1 Skatt og rammetilskudd

Grunnlaget for beregning av skatt og rammetilskudd er skatteanslag basert på statsbudsjett for 2024, samt prognosemodellen til KS.

8.2 Rente- og avdragskompensasjon

Ordningen med kompensasjonstilskudd i forbindelse med restaurering av Salangen bo- og eldrester, samt renovering av skolebygg er budsjettetert.

8.3 Eiendomsskatt

Innføring av eiendomsskatt i hele kommunen fra 2012 var nødvendig for å realisere planene om rehabilitering av Salangen skole, samt gå i gang med planene om å omgjøre Vasshaug skole til ny sentrumsbarnehage. I 2023 ble eiendomsskatten vedtatt med 4 promille der grunnlaget var kontormessig justert med 10%.

Eiendomsskatteloven stiller krav om retaksering av eiendom hvert 10 år. Hvis man ikke retakserer innen fristen, må det foretas kontorjustering hvert år. Med bakgrunn i planlagt aktivitet for 2024 vurderes det urealistisk å gjennomføre retaksering med virkning fra 2024, men det foreslås en kontormessig justering av verdigrunnlaget med 3% for 2024.

8.4 Lønns- og prisvekst

I Statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2023 til 2024 til 4,3 %. Lønnsveksten 4,9% (teller 57,5%) og prisvekst varer 3,4% (teller 42,5%) = samlet snitt 4,3%.

Kommunal deflator er sammensatt av lønnsveksten og prisveksten på varer og tjenester.

Slik kommunedirektøren vurderer situasjon er det stor usikkerhet i forhold til lønns og prisvekst i perioden.

8.5 Rente- og avdragsutgifter

Rentenivået for lån med flytende rente er budsjettetert med 5,3% for 2024, 4,8% for 2025 og 4,4% for 2026 og 2027. Lån med avtalt fastrente er beregnet ut fra gjeldene betingelser.

Vi opprettholder strategien med å redusere gjeldsgraden/sum lånegjeld, og fortsetter derfor trenden med å finansiere en større andel av investeringer med egenkapital (fondsmidler).

8.6 Renteinntekter og avkastning

Salangen kommune har 14 millioner i pensjonsmidler fra KLP. Midlene er avsatt på pensjonsfond til samme betingelser som øvrige pensjonsfond i KLP. Disse midlene kan kun benyttes til å dekke fremtidige pensjonsutgifter.

Kommunen har ellers ingen større inntekter på langsiktig investert kapital, aksjer og lignende.

9 Rammebetingelser for økonomiplan:

9.1 Lagt til grunn for rammetilskudd og skatt fra staten:

Folketall pr 1.7.2023, utgifts utjevning, folketall pr. 1.11.2023, inntektsutjevning.

Egne forutsetninger for økonomiplan:

- Rente: 5,3% for 2024, 4,8% for 2025 og 4,4% for 2026 og 2027.
- Et store lån går over på flytende rente desember 2023 noe som øker renteutgiften fra 2024 og utover.
- Investeringsramme på 32,8 millioner i 2024.
- deretter låneopptak på 6 millioner pr år. Investeringer finansiert over drift og fond kommer i tillegg.
- Økt pensjonskostnad fra 2024 og 2025 som følge av svært høyt premieavvik i år 2023 og år 2024.
- Bruk av disposisjonsfond/havbruksmidler i driften er beregnet til kr 3,6 million i år 2024. Deretter kr 1,7 millioner.

Økonomiplanen er utarbeidet i faste priser. Ved å holde pris- og utgiftsøkninger utenfor vil aktivitetsendringene sammenholdt med dagens nivå komme tydeligere fram.

I økonomiplanen inngår et anslag over fremtidige inntekter fra Havbruksfond og produksjonsavgift på om lag 1,7 millioner i gjennomsnittlig inntekt pr år. Dette er en betydelig reduksjon fra tidligere. Hovedårsaken er varslet innføring av nytt regelverk for beskatning av næringen og fordeling av inntektene fra den. Det fremstår ved inngangen til desember 2023 uavklart hvordan dette vil slå ut for havbrukskommunene til slutt.

I forslag til budsjett for 2024 er det tatt inn noe bruk av fondsmidler, men i økonomiplanen minimeres bruken av disposisjonsfond.

10 Likviditet

Likviditeten i Salangen kommune har det siste året vært grei. Framover vil likviditeten bli mer anstrengt. Hovedårsakene til mer anstrengt likviditet er store forskutteringer ifm. tilskuddsordningen for ressurskrevende tjenester, store premieavvik pensjon, og store summer utestående fra IMDI. Det vil derfor være behov for å vedta ramme for kassekreditt for budsjett 2024. Kommunedirektøren legger opp til at godkjent kassekreditt holdes på inntil 45 millioner i 2024.

Det er iverksatt flere tiltak for å styrke likviditeten. Herunder overgang fra halvårlig til månedlig fakturering av vertskommune samarbeid og styrking av økonomiseksjon. I tillegg

følges det opp politisk ift. endringer gjort av nasjonale myndigheter som har likviditetsmessige implikasjoner for kommunene.

11 Hovedoversikter drift

Formannskapetets forslag

11.1 Bevilgningsoversikt drift

Post	Tekst	Regnskap 2022	Årsbudsj 2023	Øk-plan 2024	Øk-plan 2025	Øk-plan 2026	Øk-plan 2027
1	Rammetilskudd	-114 433	-110 300	-121 300	-122 400	-122 400	-122 400
2	Skatt på inntekt og formue	-58 021	-61 500	-62 500	-62 500	-62 500	-62 500
3	Eiendomsskatt	-4 729	-5 102	-5 137	-5 137	-5 137	-5 137
4	Andre generelle driftsinntekter	-43 440	-34 250	-44 938	-44 938	-44 938	-44 938
5	Sum generelle driftsinntekter	-220 623	-211 152	-233 875	-234 975	-234 975	-234 975
6	Sum bevilgning drift, netto	192 721	191 981	209 417	207 473	206 843	206 709
7	Avskrivninger	14 713	15 278	15 283	15 283	15 283	15 283
8	Sum netto driftsutgifter	207 434	207 259	224 700	222 756	222 126	221 992
9	Brutto driftsresultat	-13 189	-3 893	-9 175	-12 219	-12 849	-12 983
10	Renteinntekter	-780	-1 328	-2 028	-2 028	-2 028	-2 028
11	Utbytter	-48	0	0	0	0	0
12	Gevinster og tap på finansielle omløps	0	0	0	0	0	0
13	Renteutgifter	6 603	10 140	15 040	14 990	14 990	14 990
14	Avdrag på lån	11 750	11 986	12 086	13 581	13 881	13 931
15	Netto finansutgifter	17 524	20 798	25 098	26 543	26 843	26 893
16	Motpost avskrivning	-14 713	-15 273	-15 283	-15 283	-15 283	-15 283
17	Netto driftsresultat	-10 378	1 632	640	-959	-1 289	-1 373
	Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18	Overføring til investering	3 838	16 696	942	942	942	942
19	Avsetninger til bundne driftsfond	2 034	165	426	93	93	93
20	Bruk av bundne driftsfond	-4 869	-73	-117	-25	-25	-25
21	Avsetninger til disposisjonsfond	17 180	1 700	1 700	1 700	1 700	1 784
22	Bruk av disposisjonsfond	-7 806	-20 119	-3 591	-1 751	-1 421	-1 421
23	Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
24	Sum disponering eller dekning av nett	10 378	-1 632	-640	959	1 289	1 373
25	Framført til inndecking i senere år (merforbruk)						
		0	0	0	0	0	0

Tall i tusen kroner

11.2 Bevilgning pr rammeområde

Post	Tekst	Regnskap 2022	Årsbudsj 2023	Øk-plan 2024	Øk-plan 2025	Øk-plan 2026	Øk-plan 2027
	POLITIKK	4 882	4 186	4 047	4 357	4 172	4 332
	SENTRALADMINISTRASJON	22 223	22 336	23 410	23 060	23 065	23 065
	SKOLE	31 476	32 914	34 363	33 422	33 321	33 321
	BARNEHAGER	17 282	18 815	19 940	19 960	19 756	19 756
	MOTTAKET	-4 557	0	0	0	0	0
	HELSE	7 143	7 095	7 299	7 299	7 299	7 299
	OMSORG	41 715	41 505	47 250	47 050	47 090	47 250
	NAV SOSIAL	5 040	4 630	6 209	6 109	6 009	6 009
	BARNEVERN	8 004	7 196	7 338	7 311	7 311	7 311
	MILJØTJENESTEN	21 354	25 119	26 579	26 859	26 859	26 405
	KULTUR	6 952	5 157	4 732	4 732	4 732	4 732
	TEKNISK	19 145	19 005	19 742	19 812	19 767	19 767
	BYGNINGSADMINISTRASJON	3 778	-788	-1 193	-1 216	-1 256	-1 256
	SELVKOST	-3 254	-3 066	-3 401	-3 835	-3 835	-3 835
	SKATTER OG RAMME	-11 719	-14 244	-14 675	-14 675	-14 675	-14 675
	ASTAFJORDLEGEN	7 817	6 178	7 473	6 923	6 923	6 923
	BOSETTING	15 440	15 942	20 305	20 305	20 305	20 305
	SUM FORDELT	192 721	191 981	209 417	207 473	206 843	206 709

Tall i tusen kroner

11.3 Innarbeidede tiltak driftsbudsjettet

Innarbeidede tiltak drift – kommunedirektørens forslag	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Politikk	0	0	0	0
Prosjekt co working del 2	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	-962 684	-1 112 684	-1 112 684	-1 112 684
Si opp medlemskap i digitaliseringsnettverk jf. ksak 22/23	0	-150 000	-150 000	-150 000
Reduksjon 100% stilling som rådgiver	-962 684	-962 684	-962 684	-962 684
Skole	-241 625	-578 628	-578 628	-578 628
Redusere stilling på skolen fra høst 2024. besparelse 250.000	-241 625	-578 628	-578 628	-578 628
Barnehage	-254 342	-254 342	-254 342	-254 342
Ikke tilbud til de som er født etter 1.12 det året de søker plass	-254 342	-254 342	-254 342	-254 342
Miljøtjenesten	300 124	300 124	300 124	-203 474
Lokal stipendordning videreutdanning for sykepleiere og vernepleierstudenter. Ferdig år 2026	300 124	300 124	300 124	-203 474
Teknisk	20 000	130 000	130 000	130 000
Tilskudd til private veier jf. ksak 42/23	20 000	130 000	130 000	130 000
Bygg	100 000	150 000	150 000	150 000
Drift av toaletter sentrum	100 000	150 000	150 000	150 000
Sentrale poster	-2 100 000	-110 000	-110 000	-110 000
Bruk av disposisjonsfond til å saldere budsjettet for år 2024.	-1 990 000	0	0	0
Kontormessig justering av beregningsgrunnlag eiendomsskatt med 3% 2024	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000
Nedstyring 2025 - 2027	0	-1 873 000	-1 973 000	-1 679 000
Salangen skole	0	-200 000	-200 000	-200 000
Vasshaug barnehage	0	-100 000	-100 000	-100 000
Omsorg	0	-200 000	-160 000	0
NAV	0	-100 000	-200 000	-200 000
Barnevern	0	-50 000	-50 000	-50 000
Miljøtjenesten	0	-50 000	-50 000	0
Bygg	0	-73 000	-113 000	-113 000
Rammetilskudd	0	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	84 000

Tall i kroner

Driftskonsekvenser av innarbeide investeringer	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Nytt låneopptak 9 millioner (Labergshaugen og vannledning til sorsia)	0	0	0	0
Finansiering selvkost vann	0	-675 000	-675 000	-675 000
Renter	0	450 000	450 000	450 000
Avdrag	0	225 000	225 000	225 000

Tall i kroner

12 Hovedoversikter investering

12.1 Bevilgningsoversikt investering

Po st	Tekst	Regnskap 2022	Årsbudsj 2023	Øk-plan 2024	Øk-plan 2025	Øk-plan 2026	Øk-plan 2027
1	Investeringer i varige driftsmidler	14 783	105 084	32 803	7 275	7 275	7 275
2	Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
3	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	821	836	942	942	942	942
4	Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
5	Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
6	Sum investeringer	15 604	105 920	33 745	8 217	8 217	8 217
7	Kompensasjon for mva	-2 601	-16 382	-3 061	-1 275	-1 275	-1 275
8	Tilskudd fra andre	-3 627	-4 000	0	0	0	0
9	Salg av varige driftsmidler	-4		0	0	0	0
10	Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
11	Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
13	Bruk av lån	-4 693	-68 908	-29 742	-6 000	-6 000	-6 000
14	Sum investeringsinntekter	-10 925	-89 290	-32 803	-7 275	-7 275	-7 275
15	Videreformidlingslån	1 240	4 000	8 000	4 000	4 000	4 000
16	Bruk av lån til videreformidling	-1 240	-4 000	-8 000	-4 000	-4 000	-4 000
17	Avdrag på lån til videreformidling	1 627	1 700	1 700	1 500	1 500	1 500
18	Mottatte avdrag på videreformidlingslån	-1 082	-1 700	-1 700	-1 500	-1 500	-1 500
19	Netto utgifter til videreformidlingslån	545	0	0	0	0	0
20	Overføring fra drift	-3 838	-16 630	-942	-942	-942	-942
21	Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
22	Bruk av bundne investeringsfond	-545					
23	Avsetninger til ubundne investeringsfond	0	0	0			
24	Bruk av ubundne investeringsfond	-841					
25	Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
26	Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-5 224	-16 630	-942	-942	-942	-942
27	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Tall i tusen kroner

12.2 Bevilgning pr investering

Tekst	Regnskap 2022	Årsbudsj 2023	Øk-plan 2024	Øk-plan 2025	Øk-plan 2026	Øk-plan 2027
Heis SABE	1 147	0				
SABE (varmepumpe/jordvarme)	2 856	1 625				
Kommunehuset	232	11 250				
Varmepumpe Vasshaug	1 812					
Nye Ryet inkl låsesystemer	3 156	625				
Barnehage ombygging av varmefordeling		625				
Oppussing postkjøkken SABE		375				
Trådløst nettverk skole	172					
Vannverk	431					
Vinduer helsesenteret	1 958					
Arealbehov Salangen skole		375				
Nødstrøm SABE		1 563				
Basseng		375				
Varmepumpe kirka		282				
Kai Salangsverket lys, strøm, kamera brakke		100				
Generelt kulturarbeid (slektshistorie)	606	794				
Gapahuk Hundbergan	769					
Corpuls	246					
Omlagging av vei Elvenes	49					
Kjøp og salg av tomter	141					
Vinduer/persienner skole		1 875				
Biler	0	1 570	900	900	900	900
Vei og gatelys	77	690	690			
Varmeanlegg sentrum ekskl mva)	227	14 000	625			
Vannforsyning Labergshaugen		3 000	6 000			
Vannledning over til sørsia			6 000			
Avløp prosjektering rensing sentrum			250			
Sentrumsutvikling	904	61 000	12 500			
Heis Helsesentret		1 250	863			
Omsorgsboliger sentrum (kjøp av tomt)		3 710	625	625		
Diverse prosjekter			4 350	5 750	6 375	6 375
Sum investering	14 783	105 084	32 803	7 275	7 275	7 275

Tall i tusen kroner

13 Kommunens varbudsjett

Selvkostkalkyle 2024	Vann	Avløp	Slam behandling	Renovasjon bolig	Renovasjon fritid	Feiing	Sum
A Direkte driftskostnader	kr 2 535 000	kr 1 602 000	kr 418 000	kr 4 322 845	kr 279 300	kr 590 000	kr 9 747 145
B Henførbare indirekte driftskostnader	kr 300 000	kr 190 000	kr 40 000	kr 270 000	kr 30 000	kr 44 000	kr 874 000
C Kalkulatoriske rentekostnader av eiendeler	kr 656 734	kr 420 364		kr 912			kr 1 078 010
D Kalkulatoriske avskrivninger	kr 700 000	kr 320 000		kr 1 100			kr 1 021 100
E Kalkulatoriske renteinntekter/kost av fond	kr 119 900	kr 58 561	kr 8 000	-kr 25 525			kr 160 936
F Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	kr 4 071 834	kr 2 473 803	kr 450 000	kr 4 620 382	kr 309 300	kr 634 000	kr 12 559 319
G Gebyrinntekter	kr 4 227 900	kr 2 630 300	kr 418 000	kr 4 968 000	kr 330 000	kr 574 000	kr 13 148 200
H Årets finansielle resultat (G-F)	kr 156 066	kr 156 497	-kr 32 000	kr 347 618	kr 20 700	-kr 60 000	kr 588 881
I Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	kr 156 066	kr 156 497		kr 347 618	kr 20 700		kr 680 881
J Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	kr 0	kr 0	kr 32 000			kr 60 000	kr 92 000
K Kontrollsum (subsidiert) (H+I+J)	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
L Anslag saldo selvkostfond pr 01.01. 2024	kr 2 397 994	kr 1 171 217	kr 221 818	-kr 510 490	kr 274 067	kr 88 778	kr 3 643 384
M Alternativ kostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd							kr 0
N Anslag saldo selvkostfond pr 31.12.2024 (L+M+I-J)	kr 2 554 060	kr 1 327 714	kr 189 818	-kr 162 872	kr 294 767	kr 28 778	kr 4 232 265

Sjøvegan, 20. november 2023.

Johnny Sagerup

Konstituert kommunedirektør

Heidi S. Aasen

Økonomisjef